

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/132/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122433511
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Auxt
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6122433511.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Auxta a členov senátu JUDr. Evy Dzúrikovej a JUDr. Anny Snopčokovej v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX. XXXXXX XXXX, bytom C. C., D. E. F. XXXX/X, zastúpeného advokátom Mgr. Ivanom Bugrim, so sídlom Zvolen, Námestie SNP 23, IČO: 42 307 155, proti žalovanej: Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Pribinova 2, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 5 401,68 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 21C/21/2022-300 zo dňa 11. septembra 2023 takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 21C/21/2022-300 zo dňa 11. septembra 2023 potvrdzuje.

II. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým rozhodne o výške trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Banská Bystrica (ďalej „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“) rozhodol tak, že (I.) „Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 5.401,68 Eur v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku“, (II.) „Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania žalobcu“.

1.1 Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami v čl. 1 bod 1. až 3, čl. 2, čl. 6, smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času v znení neskorších predpisov (ďalej len „smernica č. 1“), čl. 2 bod 1. a 2., smernice Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (ďalej len „smernica č.2“), čl. 7 ods. 2 a 5, čl. 36 ods. 1 písm. c), d), e), čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 3 ods. 1, § 19 písm. b), § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2, zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), § 12, § 85 ods. 1, § 86 ods. 1, § 92 ods. 1, § 93 ods. 1, § 103 ods. 1, § 116 ods. 1, § 122 ods. 1, § 130, § 135e ods. 1, § 193, zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o hasičskom a záchrannom zbore“), § 85 ods. 9, § 96 ods. 2, zák. č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákoník práce“), § 11, § 13 ods. 1, § 853 ods. 1, zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „občiansky zákonník“).

1.2 V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobca sa žalobou doručenou okresnému súdu dňa 10. októbra 2022 domáhal od žalovanej zaplatenia sumy 5 401,68 eur titulom náhrady škody spôsobenej porušením práva Európskej únie. Žalobca v žalobe tvrdil, že

je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru na Okresnom riaditeľstve v C. C., pričom vykonáva štátnu službu v služobnom pomere v súlade s ustanoveniami zákona o hasičskom a záchrannom zbore. Tvrdil, že jeho priemerný týždenný pracovný čas počas celého žalovaného obdobia, t. j. od septembra 2019 do augusta 2022 (vrátane) dosiahol 50,59 hod. týždenne, čo je v rozpore ustanovením v čl. 6 písm. b) smernice č. 1. K uvedenému dochádzalo v dôsledku skutočnosti, že žiadna z hodín odpracovanej služobnej pohotovosti mu nebola započítavaná do fondu pracovného času, keďže vnútroštátna právna úprava v zákone o hasičskom a záchrannom zbore služobnú pohotovosť hasičov nepovažuje za služobný (pracovný) čas, čo je v rozpore s článkom 2 ods. 1 smernice č. 1 a konštantnou judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „súdny dvor“).

1.3 Žalovaná namietala, že smernica č. 1 sa nevzťahuje na služobný pomer žalobcu, pretože príslušníci hasičského a záchranného zboru sa podieľajú (aj) na plnení úloh civilnej ochrany. Súd prvej inštancie v tomto smere dospel k záveru, že smernica č. 1 sa vzťahuje na prejednávany prípad, čo odôvodnil s poukazom na ustanovenie v čl. 2 smernice č. 2, ako aj s poukazom na závery v rozhodnutí č. C-52/04 súdneho dvora, kde skonštatoval, že smernica č. 1 sa musí uplatňovať na činnosti hasičskej služby, aj keď tieto činnosti zásahové sily v teréne vykonávajú bez ohľadu na to, či sú zamerané na boj proti požiarom, alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené príslušnej službe. Uvedené umocňuje aj skutočnosť, že samotný zákon o hasičskom a záchrannom zbore v prílohe č. 4 preberá smernica č. 1. V závere súd prvej inštancie ďalej namietal, že v zmysle čl. 17 smernice sa členské štáty Európskej únie nemôžu odchyliť od čl. 2 alebo čl. 6 smernice č. 1.

1.4 Žalovaná v konaní namietla, že žalobcovi z uplatneného titulu nemohla vzniknúť škoda, pretože za vykonávanú štátnu službu, ako aj služobnú pohotovosť bol odmenený v zmysle platných právnych predpisov a poukázala, že žalobcom uplatnený nárok predstavuje mzdový nárok, v dôsledku čoho vzniesla námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti skonštatoval, že smernice Európskeho parlamentu a Rady sú pre členské štáty Európskej únie, ktorým sú určené, záväzné. Vnútroštátni zákonodarcovia sú povinní do vnútroštátneho práva prijať transponujúci právny akt (vnútroštátne vykonávacie opatrenie), ktorým sa vnútroštátne právne predpisy prispôbia cieľom stanoveným v smerniciach Európskeho parlamentu a Rady. Podľa judikatúry súdneho dvora (pozri rozsudok C-6/90 a C-9/90) má jednotlivec nárok na náhradu škody od členského štátu, ktorý nedodržiava právne predpisy Európskej únie. Súdny dvor judikoval, že článok 6 písm. b) smernice č. 1 má priamy účinok, nakoľko priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Podľa ustálenej judikatúry súdneho dvora je zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Európskej únie súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Európska únia založená. V danom prípade ide o objektívnu a absolútnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý konkrétny verejný orgán sa porušením práva Európskej únie dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť. Aj s poukazom na uvedené skutočnosti dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalovaná je v spore pasívne vecne legitimovaná, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor, v zmysle ust. § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii a činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

1.5 Žalovaná v konaní pred súdom prvej inštancie spochybnila tvrdenie žalobcu, že smernica č. 1 nebola do právneho poriadku Slovenskej republiky transformovaná správne. Uvedenú námietku považoval súd prvej inštancie za nedôvodnú a uviedol, že pracovný čas v sebe zahŕňa riadny pracovný čas, prácu nadčas a pracovnú pohotovosť na pracovisku a z rozhodnutia súdu prvej inštancie ďalej vyplýva, že na prvý pohľad sa javí, že vnútroštátna právna úprava v prílohe č. 4 bodu 6 zákona o hasičskom a záchrannom zbore je v súlade s právom Európskej únie. Aj podľa ustanovenia § 193 zákona o hasičskom a záchrannom zbore sa na služobný pomer príslušníkov použijú primerane, okrem iného, aj ustanovenia § 85 zákonníka práce. Zákonník práce však explicitne v ustanovení § 96 ods. 2 uvádza, že čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas. Ustanovenie § 96 zákonníka práce však na pomery zákona o hasičskom a záchrannom zbore sa nevzťahuje. Z ustanovení zákona o hasičskom a záchrannom zbore nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času. Z výpovede žalobcu, ako aj zo stanoviska žalovanej vyplynulo, že čas služobnej pohotovosti, pokiaľ nedochádza k služobným výjazdom, sa do služobného času nezapočítava. Práve v tom spočíva rozpor s právom Európskej únie, ktorý namietal žalobca. V zmysle § 12 ods. 6 zákona o hasičskom a záchrannom zbore možno aplikovať zákonník práce na právne vzťahy príslušníkov zboru pri vykonávaní štátnej služby, len ak to výslovne ustanovuje zákon, pričom v ustanovení § 193 zákona o hasičskom a záchrannom zbore nie je odkaz na

ustanovenie § 96 ods. 2 zákonníka práce. Služobnú pohotovosť zákon o hasičskom a záchrannom zbore explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak, z ustanovenia § 86 zákona o hasičskom a záchrannom zbore, pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcou určenou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Na základe uvedeného súd prvej inštancie vyvodil záver, že vnútroštátna právna úprava umožňuje zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú článkom 6 písm. b) smernice č. 1. V tejto súvislosti súd prvej inštancie skonštatoval, že Slovenská republika neprijala doposiaľ opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky podľa čl. 2 a čl. 6 písm. b) smernice č. 1 o zákaze prekročenia maximálneho týždenného pracovného času. Argumentáciu žalovanej v tom smere, že počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti nemusí byť žalobca bdely a aktívny, a že má k dispozícii miesto na oddych, a teda v prípade ak nie je nariadený služobný zásah, môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti vyhodnotil v tejto súvislosti bez právneho významu, pričom žalobca počas pohotovosti musí byť v budove hasičskej stanice, túto nemôže opustiť, musí byť ustrojený a pripravený do jednej minúty od ohlásenia vykonať výjazd. Týmto zamestnanec plní pokyny zamestnávateľa.

1.6 Súd prvej inštancie vo veci skúmal aj, či je daný základ nároku žalobcu na náhradu škody v dôsledku porušenia jeho práv plynúcich z článku 2 a 6 písm. b) smernice č. 1. V tejto otázke uviedol, že súdny dvor rozhodol vo viacerých prípadoch, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky: 1./ cieľom porušenej právnej normy Európskej únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné; 2./ existencia škody a 3./ priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Pokiaľ ide o prvú podmienku, súd prvej inštancie skonštatoval, že v prejednávanej veci je splnená, pretože čl. 2 a čl. 6 písm. b) smernice č. 1 predstavuje pravidlo sociálneho práva Európskej únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas. Súčasne podľa judikatúry súdneho dvora ide o dostatočne závažné porušenie práva Európskej únie. Čo sa týka druhej podmienky (existencie škody) a tretej podmienky (príčinnej súvislosti), súd prvej inštancie poukázal na súdnym dvorom ustálený názor, podľa ktorého náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením komunitárneho práva zo strany členského štátu musí byť adekvátna spôsobenej škode. Slovenská právna úprava neobsahuje pravidlá na odškodňovanie jednotlivcov pri porušovaní komunitárneho práva. V posudzovanej veci dospel súd prvej inštancie k záveru, že je potrebné stotožniť sa s argumentáciou žalobcu, že nerešpektovaním smernice č. 1 mu vznikla nemajetková ujma, ktorú je možné analogicky (§ 853 občianskeho zákonníka) posudzovať podľa zásad upravených v § 11 a nasl. občianskeho zákonníka, vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Súd prvej inštancie skonštatoval, že na základe dokladov predložených žalobcom vyplynulo, že pri určovaní pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekročovaniu maximálneho limitu priemerného pracovného týždňa (48 hod.) u žalobcu v rozhodnom období (september 2019 - august 2022). Súd prvej inštancie vzhľadom na uvedené skonštatoval, že žalobcovi v príčinnej súvislosti s nerešpektovaním čl. 2 a 6 písm. b) smernice č. 1 vznikla nemajetková ujma, nakoľko došlo (dlhodobo) k porušovaniu jeho základných osobnostných práv, t. j. práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci, ako aj práva na vedenie súkromného rodinného života. V dôsledku aktuálnej právnej úpravy, pokiaľ čas služobnej pohotovosti nie je súčasťou služobného času, sa na strane žalobcu počas celého trvania služobného pomeru (viac než 20 rokov) skracuje čas odpočinku. Tým mal preukázanú existenciu škody na strane žalobcu, ktorá je nepochybne v priamej príčinnej súvislosti s porušením komunitárneho práva. Na základe uvedených skutočností dospel súd prvej inštancie k záveru, že základ nároku žalobcu je daný.

1.7 Žalovaná v priebehu konania namietala výšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považovala za neprimeranú. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca preukázal, že pri rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom Európskej únie prichádza o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju svojich osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii. Zdôraznil, že žalobca sa domáhal náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti reálne odslužených, a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Teda ako primeranú náhradu považoval finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, podľa zákona o hasičskom a záchrannom zbore ako pri nariadenej služobnej pohotovosti. Súd prvej inštancie stanovený postup žalobcu pri výpočte náhrady škody považoval za primeraný charakteru a spôsobu

akým k zásahu došlo, ako aj k následkom na jeho živote, a to vo väzbe na porovnateľné kritérium ceny práce, z ktorého vychádzal žalobca.

1.8 Súd prvej inštancie mal z výsledkov dokazovania za preukázané, že „v prípade žalobcu za obdobie september 2019 až december 2019 predstavuje: (i) fond pracovného času 716 hodín; (ii) služobná pohotovosť určená v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 143,41 hodín; (iii) služobná pohotovosť nariadená v zmysle § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 8,50 hodín. Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 151,91 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2019 pripadá v priemere 17,43 pracovných týždňov, čo potom v prípade žalobcu znamená, že za uvedený časový úsek roku 2019 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 49,79 hodín (867,91 hodín : 17,43 týždňov). V období september 2019 až december 2019 žalobca podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 130,68 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu, a 12,73 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ odpracoval v rozsahu 8,50 hodín. Nemajetková ujma za rok 2019 (september 2019 – december 2019 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu žalobcom uplatnenú sumu 391,31 Eur. Za obdobie január 2020 až december 2020 predstavuje: (i) fond pracovného času 2.102,99 hodín; (ii) služobná pohotovosť určená v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 559,73 hodín; (iii) služobná pohotovosť nariadená v zmysle § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v rozsahu 41,48 hodín. Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 601,21 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2020 pripadá v priemere 52,28 pracovných týždňov, čo potom v prípade žalobcu znamená, že za uvedený časový úsek roku 2020 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 51,73 hodín (2.704,20 hodín : 52,28 týždňov). V období január 2020 až december 2020 žalobca podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 531,73 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 28 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, odpracoval v rozsahu 41,48 hodín. Nemajetková ujma za rok 2020 (január 2020 – december 2020 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu žalobcom uplatnenú sumu 1.792,71 Eur. Za obdobie január 2021 až december 2021 predstavuje: (i) fond pracovného času predstavuje 1.984,75 hodín; (ii) služobná pohotovosť určená v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 533,71 hodín; (iii) služobná pohotovosť nariadená v zmysle § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v rozsahu 89,67 hodín. Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 623,38 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2021 pripadá v priemere 52,14 pracovných týždňov, čo potom v prípade žalobcu znamená, že za uvedený časový úsek roku 2021 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 50,02 hodín (2.608,13 hodín : 52,14 týždňov). V období január 2021 až december 2021 podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 519,71 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 14 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase služobného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v tomto období odpracoval v rozsahu 89,67 hodín. Nemajetková ujma za rok 2021 (január 2021 – december 2021 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje podľa vyčíslenia žalobcu spolu sumu 1.841,72 Eur. Za obdobie január 2021 až december 2021 predstavuje: (i) fond pracovného času predstavuje 1.984,75 hodín; (ii) služobná pohotovosť určená v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 533,71 hodín; (iii) služobná pohotovosť nariadená v zmysle § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v rozsahu 89,67 hodín. Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 623,38 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2021 pripadá v priemere 52,14 pracovných týždňov, čo potom v prípade žalobcu znamená, že za uvedený časový úsek roku 2021 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 50,02 hodín (2.608,13 hodín : 52,14 týždňov). V období január 2021 až december 2021 podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 519,71 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 14 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase služobného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v tomto období odpracoval v rozsahu 89,67 hodín. Nemajetková ujma za rok 2021 (január 2021 – december 2021 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje podľa vyčíslenia žalobcu spolu sumu 1.841,72 Eur. Za obdobie január 2022 až august 2022 predstavuje: (i)

fond pracovného času predstavuje 1.306 hodín; (ii) služobná pohotovosť určená v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 385,94 hodín; (iii) služobná pohotovosť nariadená v zmysle § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ v rozsahu 71,72 hodín. Spolu služobná pohotovosť určená podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadená podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ v rozsahu 457,66 hodín. Na uvedené časové obdobie roku 2022 pripadá v priemere 34,71 pracovných týždňov, čo potom v prípade žalobcu znamená, že za uvedený časový úsek roku 2022 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 50,81 hodín (1.763,66 hodín : 34,71 týždňov). V období január 2022 až august 2022 žalobca podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 377,94 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 8 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase služobného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, odpracoval v rozsahu 71,72 hodín“. Na základe uvedeného súd prvej inštancie skonštatoval, že celková výška náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy za žalované obdobie pri odpracovaných hodinách služobnej pohotovosti určenej podľa § 92 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore v rozsahu 1 622,79 hod. predstavuje súhrne sumu požadovanú žalobou v sume 5 401,68 eur, ktorú súd prvej inštancie považoval za dostatočnú. Výpočet uvádzaný žalobcom súd prvej inštancie posudzoval z pohľadu, či suma, ku ktorej žalobca svojim výpočtom dospel je primeranou peňažnou satisfakciou za neoprávnený zásah do práv žalobcu a dospel k záveru, že vzhľadom na špecifickosť zásahu je žalovaná suma primeraná, zodpovedajúca dostatočnému finančnému zadosťučineniu.

1.9 Súd prvej inštancie v súvislosti s námietkou žalovanej, že bolo povinnosťou žalobcu upozorniť nadriadeného na porušovanie práv poukázal na rozhodnutie súdneho dvora C-429/09 a skonštatoval, že žalovanou namietaná povinnosť nie je v súlade s právnym poriadkom Európskej únie a ani Slovenskej republiky a vyhodnotil ju ako nedôvodnú.

1.10 Rovnako i námietku premlčania vznesenú žalovanou v rámci procesnej obrany súd prvej inštancie posúdil ako nedôvodnú a uviedol, že každý z tých dielčích nárokov žalobcu zodpovedajúcim tomu ktorému časovému obdobiu totiž vzniká osobitne a tento nárok sa stáva splatným v deň, kedy sa stáva splatnou mzda žalobcu za každý žalovaný mesiac. Čiže, ak ide o žalobu za mesiac september 2019, výplata žalobcu bola splatná 10. deň nasledujúceho mesiaca t. j. 10. októbra 2019 teda, ak žaloba bola podaná za obdobie od septembra 2019, žaloba bola podaná na súd 10. októbra 2022, čiže v rámci trojročnej premlčacej doby.

1.11 Na základe vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie dospel k záveru, že nárok žalobcu na náhradu škody titulom porušenia práva Európskej únie nesprávnym prevzatím smernice č. 1 do slovenského právneho poriadku je daný v celom rozsahu čo do dôvodu i výšky, preto žalobe žalobcu vyhovel v celom rozsahu.

1.12 O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na ustanovenie § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 CSP. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodovať súdny úradník s poukazom na ustanovenie § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná (ďalej aj „odvolateľka“) odvolanie, a to z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f), h) CSP, pričom z obsahu odvolania vyplýva, že odvolaním napadla rozsudok okresného súdu v celom rozsahu a žiadala, aby odvolací súd žalobu zamietol.

2.1 Žalovaná v prvom rade namietla, že súd prvej inštancie nemá právomoc posudzovať súlad slovenských zákonov so smernicou č. 1, a preto si súd prvej inštancie nemohol osvojiť ani záver, či došlo k porušeniu práva Európskej únie Slovenskou republikou.

2.2 Žalovaná v druhom rade namietla nesprávny záver súdu prvej inštancie v aspekte pasívnej vecnej legitímácie a uviedla, že nerozlišoval medzi prebratím a aplikáciou smernice č. 1 a poukázala na to, aby bolo možné konštatovať, že smernica č. 1 bola prebratá nesprávne, musí dôjsť k porovnaniu zákona o hasičskom a záchrannom zbore v jeho znení pred účinnosťou, ako aj po účinnosti (t. j. po prebratí) smernice č. 1. Len takouto konfrontáciou by bolo možné zaoberať sa správnosťou alebo nesprávnosťou prebratia smernice č. 1. Slovenská republika pri preberaní smernice „de facto“ neporušila žiadne predpisy, preto pri absencii protiprávneho konania nemohla vzniknúť žiadna škoda, a tým ani zodpovednosť žalovanej za nároky, ktoré si žalobca uplatňuje v tomto súdnom konaní. Navyše, ide o nároky, ktoré vyplývajú z pracovnoprávneho vzťahu, pričom sa mzdový nárok „skrýva“ za náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy. Slovenská republika teda nemôže niesť zodpovednosť za prípadnú nesprávnu aplikáciu smernice č. 1 na pracovnoprávny vzťah žalobcu u jeho zamestnávateľa.

2.3 V treťom rade žalovaná namietla nesprávny záver súdu prvej inštancie v aspekte pôsobnosti smernice č. 1 na posudzovaný prípad a uviedla, že otázka osobnej pôsobnosti, t. j. určenia jednotlivých

odvetví činnosti, na ktoré sa má smernica č. 1 vzťahovať je upravená v článku 1 ods. 3 a čl. 1 ods. 4 smernice č. 1 a neuplatňuje sa na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času, sa smernica č. 1 na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak, ako to tvrdil žalobca. Podľa názoru žalovanej preto štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúcich zásahovú činnosť, (ktorá je špecifická nerovnomerným rozvrhnutím služobného času, na ktorý priamo nadväzuje určená služobná pohotovosť), možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti smernice č. 2 v článku 2 ods. 2. Podľa žalovanej rozhodnutie C-429/09 sa týka mestského hasiča, a preto ho nie je možné považovať za smerodajné, nakoľko režim výkonu hasičských činností v zriadení a štruktúre mestských hasičov je absolútne odlišný od režimu, v akom fungujú príslušníci Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky.

2.4 V štvrtom rade namietala nesprávny záver súdu prvej inštancie v otázke premlčania a uviedla, že námietka premlčania bola vznesená z dôvodu, že žalobca v žalobe uvádza žalované obdobie september 2019 – august 2022. K podaniu žaloby však došlo až v októbri 2022, t. j. viac ako 3 roky od momentu, kedy malo dôjsť k údajnému zásahu do žalobcových práv, čo znamená, že žalobca si svoj nárok uplatnil po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej lehoty. Teda začiatok plynutia premlčacej doby je viazaný na moment, kedy došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu, teda v momente, kedy došlo k údajnému prekročeniu maximálneho 48 hodinového týždenného pracovného času a nie až o mesiac neskôr, kedy došlo ku splatnosti mzdy za predchádzajúci kalendárny mesiac. Konkrétne k zásahu do osobnostných práv malo dôjsť v septembri 2019 a nie v októbri 2019, kedy bola splatná mzda za odpracovaný september 2019.

2.5 Žalovaná ďalej uviedla, že žalobca žiadnym spôsobom neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody. Zdôraznila, že počas služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie svojho zamestnávateľa. Pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti (teda v čase, keď sa od neho nežiada výkon práce). Rozhodujúcou skutočnosťou nie je plán služieb hasičských jednotiek, ale to, koľko času konkrétny príslušník skutočne strávil vykonaním štátnej služby za týždeň priemerne v rámci konkrétneho referenčného obdobia. Posúdenie, či v prípade žalobcu došlo k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času, je potrebné zo strany žalobcu preukázať, či žalobca skutočne pracoval nad takýto limit za rozhodné obdobie. Nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú totiž hodinami nad maximálny limit pracovného času. Takisto je potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v referenčnom období štyroch mesiacov. Pri výpočte týždenného pracovného času treba počítať na základe referenčných období, a nie každý mesiac jednotlivo tak, ako to počítal žalobca v žalobe. Súd prvej inštancie nebral do úvahy nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v referenčnom období štyroch mesiacov, čo nebolo v súlade so smernicou č. 1.

2.6 Žalovaná v závere odvolania poukázala na skutočnosť, že žalobca si pri svojich výpočtoch stanovil dlhšie referenčné obdobie (teda za každý kalendárny rok, t. j. referenčné obdobia v trvaní až 12 mesiacov), čo je v rozpore so smernicou č. 1. Z uvedeného dôvodu považovala žalobcom predložené údaje o priemernom týždennom pracovnom čase za irelevantné. Rovnako je právne irelevantné i to, koľko hodín služobnej pohotovosti žalobca odpracoval, pretože pri výpočte žalovanej sumy mal žalobca vychádzať len z počtu hodín služobnej pohotovosti. Zároveň nebolo žalovanej zrejmé, prečo si žalobca svoju údajnú nemajetkovú ujmu ohodnotil sumou 3,32 eur za každú hodinu, počas ktorej malo dochádzať k porušovaniu jeho práv. Žalobca teda úplne ignoroval fakt, že zásah do osobnostných práv a rozsah nemajetkovej ujmy je u každého jednotlivca individuálny. Za žiadnych okolností teda nemožno nemajetkovú ujmu vypočítať tabuľkovo na základe akéhosi univerzálneho vzorca, ktorý vo svojom výsledku zodpovedá mzdovému nárokom. Podľa jej názoru žalobca svoju ujmu v skutočnosti vyhodnotil v tom, že nebol za odslúženie určenej služobnej pohotovosti dostatočne ohodnotený a nie v tom, že mal byť prekračovaný 48 hodinový týždenný pracovný Z uvedeného dôvodu žalovaná namietala pasívnu vecnú legitimitu. Žalovaná tiež namietla, že priemerná výška priznanej nemajetkovej ujmy, v porovnateľných veciach, predstavuje sumu približne 1 000,- eur až 2 500,- eur, a preto považovala priznanú ujmu za absolútne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov.

3. K odvolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu, ktorý uviedol, že odvolanie žalovanej považuje za nedôvodné a odkázal na svoje vyjadrenie zo dňa 20. februára 2023. K námietke premlčania uviedol, že rovnakým spôsobom ako námietku premlčania posúdil súd prvej inštancie, bola posúdená aj v rozhodnutiach Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací

súd“) v identických veciach. Premlčacia doba práva na náhradu škody (v podobe nemajetkovej ujmy) začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Pri porušovaní maximálneho týždenného pracovného času je možné konštatovať presah až po zistení, o koľko bol maximálny prípustný počet hodín v tom ktorom mesiaci prekročený. V danom prípade sú počet odpracovaných hodín, fond pracovného času, počet hodín pohotovosti a ostatné údaje ohľadne pracovného času, zistiteľné až po reálnom odpracovaní všetkých hodín v danom mesiaci, o ktorých sa (žalobca) dozvedel najskôr z výplatných pások vyhotovených služobným úradom vždy k 10. dňu mesiaca nasledujúceho po reálne odpracovaných hodinách. Bez toho, aby mal k dispozícii dané údaje uvedené vo výplatnej páske (mzdovom liste) od služobného úradu, by nemohol prepočítať, v akom rozsahu bol maximálny pracovný čas prekročený, aký počet hodín služobnej pohotovosti nebol započítaný do pracovného času, aký bol fond pracovného času za daný mesiac, aká bola hodinová mzda a vzhľadom na uplatnený spôsob výpočtu žalovaného nároku by ani nevedel tento nárok nielen vyčíslíť, ale najmä ani dôkazne preukázať. Okamih vzniku žalovaného nároku, nadobudnutia vedomosti o škode a jej rozsahu, a tým aj o možnosti uplatnenia, vyčíslenia a dôkazného preukázania žalovaného nároku, je nutné vnímať aj v týchto súvislostiach. V tomto prípade si nárok (resp. jeho jednotlivé dielčie nároky podľa mesiacov) uplatnil počnúc splatnosťou služobného platu (mzdy) za mesiac september 2019, kedy sa žalobca dozvedel o rozsahu prekročenia maximálneho týždenného pracovného času, ako aj o výške prípadnej adekvátnej náhrady za nezapočítané hodiny odpracovanej služobnej pohotovosti, v deň splatnosti služobného platu za daný mesiac, ktorá nastala dňa 10. októbra 2019. Žaloba bola súdu prvej inštancie doručená dňa 10. októbra 2022, teda v rámci všeobecnej trojročnej premlčacej doby. Žalovaná v odvolaní namiesto pôvodného skutkového tvrdenia, nanovo formálne namietala, že priemerný týždenný pracovný čas má byť prepočítaný na referenčné obdobie štyroch mesiacov. Aj v tomto smere sa pritom žalovaná v prvom rade dostala do rozporu s jej vyjadrením zo dňa 22. decembra 2022, kde poukazovala aj na šesť mesačné a dokonca aj na dvanásť mesačné referenčné obdobie. Táto námietka žalovanej je tak zjavne čisto formálna, absolútne ničím nekonkretizovaná, a ak by ju aj žalovaná v odvolaní konkretizovala, išlo by o neprípustnú novotu. Na margo námietky týkajúcej sa nerovnomerného rozvrhnutia služobného času u hasičov v referenčnom období žalobca poukázal na rozsudok súdneho dvora C-254/18, v zmysle ktorého sú členské štáty povinné garantovať dodržiavanie maximálne 48 hodinového týždenného pracovného času aj vo vzťahu k referenčným obdobiam, keďže žiadne ustanovenie smernice č. 1 nespája so zavedením referenčných období možnosť štátu nerešpektovať záväzok podľa článku 6 písm. b) smernice č. 1. K námietke žalovanej, že „nie je zrejmé, prečo si žalobca svoju údajnú nemajetkovú ujmu „ohodnotil“ sumou 3,32 eur za každú hodinu, počas ktorej malo dochádzať k porušovaniu jeho práv“, uviedol, že táto suma nebola základom pre výpočet žalovanej sumy, ale je len výsledkom porovnania žalovanej sumy s počtom hodín odpracovanej určenej služobnej pohotovosti, ktorá nebola započítaná do pracovného času. Porovnaním, resp. vydelením žalovanej sumy (5 401,68 eur) s celkovým počtom odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti (1 622,79 hod.) a následným porovnaním výslednej sumy (3,32 eur) so zákonnými minimálnymi mzdovými nárokmi, je zrejmé, že napadnutým rozsudkom priznaná suma náhrady škody v žiadnom prípade nemôže byť neprimerane vysoká. Z hľadiska námietok žalovanej o neprimeranej výške nároku dodal, že za každú z hodín odpracovanej a do pracovného času nezapočítanej určenej služobnej pohotovosti sa nežiada viac, než suma zodpovedajúca maximálne 35 % z hodinovej mzdy za danú hodinu. Uvedená suma je len výsledkom porovnania výšky žalovanej sumy s počtom hodín odpracovanej určenej služobnej pohotovosti, kedy je nesporné, že žiadna z hodín určenej služobnej pohotovosti nebola započítaná do pracovného času, čím bol porušený článok 2 ods. 1 smernice č. 1, a táto skutočnosť sa následne prejavila aj v prekračovaní maximálneho týždenného pracovného času stanoveného článkom 6 písm. b) smernice č. 1. Vyčíslenie výšky odškodnenia vo väzbe na rozsah priznávanej pracovnej odmeny predstavuje len orientačné, východiskové kritérium, ktoré na základe rozhodovacej praxe súdov Slovenskej republiky v obdobných sporoch je možné považovať za primeraný ekvivalent na odškodnenie preukázanej ujmy.

4. K vyjadreniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná, ktorá uviedla, že sa pridriava svojich vyjadrení.

5. V dôsledku odvolania odvolací súd (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenou stranou (§ 359, § 362 ods. 1 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 385 ods. 1 CSP „a contrario“ rozsudok okresného súdu v meritórnom výroku (I.) a v závislom výroku o trovách prvoinštančného konania (II.) podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny.

6. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Odvolací súd po preskúmaní veci v rozsahu dôvodov podaného odvolania (§ 379 a § 380 CSP), po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie ako aj konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo veci samej na základe riadne vykonaného dokazovania (§ 191 CSP) v dostatočnej miere zistil skutkový stav veci, so skutkovými závermi súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje a v zmysle ustanovenia § 383 CSP je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie. Odvolací súd ďalej konštatuje, že súd prvej inštancie po právnej stránke meritorne vec správne posúdil a svoje závery aj v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP v dostatočnej miere odôvodnil. Po preskúmaní veci odvolací súd nezistil žiadne vady konania v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré by sa týkali procesných podmienok. Odvolací súd uvádza, že odvolateľ v podanom odvolaní vo vzťahu k meritu veci neuviedol žiadne nové relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé prívodiť zmenu či zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie (vo veci samej). Nežiadal ani doplniť dokazovanie za podmienok ustanovených v § 384 ods. 2 a 3 CSP o ďalšie nové relevantné skutočnosti, ktoré by nemohli bez svojej viny byť prezentované v prvoinštančnom konaní. Z uvedeného dôvodu tak v predmetnej veci neboli naplnené procesné predpoklady dopĺňať dokazovanie, prípadne nariaďovať odvolacie pojednávanie zo strany odvolacieho súdu (§ 383, § 384 ods. 1, 2 a 3 v spojení s § 366 CSP). Odvolací súd konštatuje, že podané odvolanie žalovanej nie je dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. a II. ako vecne správny potvrdil, a keďže s odôvodnením napadnutého rozsudku sa stotožňuje, na tieto dôvody podľa § 387 ods. 2 CSP odkazuje a k námietkam odvolateľky v podanom odvolaní v súlade s ustanovením § 387 ods. 3 CSP uvádza nasledovné.

9. Žalovaná v odvolaní namietala, že súd prvej inštancie nemal právomoc rozhodovať, že obsah smernice č. 1 bol do zákona o hasičskom a záchrannom zbore prebratý nesprávne, takýto záver si nemohol osvojiť ani ako predbežnú právnu otázku. Odvolací súd k tejto odvolacej námietke uvádza, že súd prvej inštancie v danej veci s poukazom na ust. § 3 ods. 1 CSP, mal právomoc na prejednávanie sporu, pretože súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Podľa § 21 občianskeho zákonníka, pokiaľ je účastníkom občianskoprávných vzťahov štát, je právnickou osobou. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva únie v dôsledku nesprávneho prebratia - transpozície smernice č. 1 Európskej únie do vnútroštátneho právneho poriadku, je potrebné zaradiť medzi súkromnoprávne spory, pričom odvolací súd poukazuje na to, že z judikatúry súdneho dvora vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva Európskej únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie mal právomoc prejsť a rozhodnúť predmetný spor žalobcu a žalovanej o náhradu škody, ktorej sa domáhal ako nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie pri posudzovaní veci predmetu sporu musel posudzovať zodpovednosť žalovanej za škodu žalobcovi, ktorá mu bola spôsobená porušením práva Európskej únie, pričom jedným z predpokladov zodpovednosti je „dostatočne závažné porušenie právnej normy únie, ktorej cieľom je priznanie práv jednotlivcom“. Súd prvej inštancie tak bol v rámci svojej právomoci v prejednávanom spore oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovanej došlo k tvrdenému porušeniu práva Európskej únie pri preberaní smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, a to konkrétne vo vzťahu k zákonu o hasičskom a záchrannom zbore, čo znamená, že v jednotlivostiach bol oprávnený a povinný skúmať, či zákon o hasičskom a záchrannom zbore zodpovedá cieľom čl. 6 písm. b) smernice č. 1. Z týchto dôvodov argumentáciu žalovanej v podanom odvolaní, že súd prvej inštancie nebol oprávnený, a teda nemal právomoc posudzovať súlad zákona o hasičskom a záchrannom zbore so smernicou, odvolací súd posúdil ako nedôvodnú. S otázkou právomoci súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o nároku žalobcu sa súd prvej inštancie vysporiadal správne.

10. Ďalej žalovaná v odvolaní namietla posúdenie pasívnej vecnej legitímácie a poukázala na potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“ s tým, že na aplikácii smernice č. 1 sa žalovaná nepodieľala. Rovnako i táto námietka nie je dôvodná. Odvolací súd sa so záverom súdu prvej inštancie o nesprávnom prebratí smernice č. 1 do právneho poriadku Slovenskej republiky stotožňuje,

príčom skutočnosť, že žalovaná sa priamo nepodieľa na aplikácii smernice č. 1 vo vzťahu k žalobcovi, je z hľadiska prejednávaneho sporu bez právneho významu. Odvolací súd, poukazujúc na čl. 29 smernice č. 1 konštatuje, že je adresovaná členským štátom, pričom žalovaná ako členský štát Európskej únie je zodpovedná za prijatie všetkých opatrení legislatívnej a aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice č. 1; v prípade že štát túto povinnosť nesplní, je žalovaná, ktorá koná za štát, zodpovedná aj za nesprávnu aplikáciu smernice č. 1 do právneho poriadku Slovenskej republiky. Keďže smernica č. 1 je určená štátu (žalovanej), ktorý zodpovedá za jej správne prebratie, tak v tomto konaní (o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky) je pasívne vecne legitimovaná žalovaná. Z týchto dôvodov preto odvolací súd námietku nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovanej v spore považuje za nedôvodnú. Odvolací súd v tomto smere odkazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie (pozri bod 45. až 47).

11. Odvolací súd za nedôvodnú považuje aj námietku žalovanej, v ktorej namietala, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil aj pôsobnosť smernice č. 1, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov hasičského a záchranného zboru vzhľadom na charakter vykonávaných činností, a s tým spojený rozvrh služobného času nevzťahuje v plnom rozsahu, pretože sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany (čl. 1 ods. 3 smernice č. 1 v spojení s čl. 2 smernice č. 2), pričom zároveň namietla, že rozhodnutie súdneho dvora C 429/09 sa týka „mestského hasiča“, a preto ho nie je možné považovať za smerodajné, resp., že smernica č. 1 sa na žalobcu nevzťahuje v plnom rozsahu, pretože to neumožňuje charakter vykonávaných činností a rozvrh služobného času, keď činnosť žalobcu patrí medzi odvetvia a činnosti, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej obrany. Odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie pri právnom posúdení vecí aj v znení smernice č. 1 správne pri rozhodovaní vychádzal aj z príslušnej judikatúry súdneho dvora, pretože súd je povinný plne uplatňovať výklad práva Európskej únie, ktorý súdny dvor podal (pozri rozsudok C-261/2021 zo dňa 7. júla 2022). Žalovaná sa bráni v rovine všeobecnej polemiky so závermi súdu prvej inštancie, bez dopadu na závažnosť rozhodnutí súdneho dvora, od ktorých niet dôvodu sa odchýliť, vzhľadom na obdobné skutkové okolnosti prípadu. Súdny dvor rozhodol, že čl. 6 písm. b) smernice č. 1 má priamy účinok, teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Súdny dvor rozhodol, že smernica č. 1 sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne, pričom nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom, alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným, a to aj v prípade, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojim charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov určitým rizikám; na účely smernice č. 1 pojem pracovníka nemôže byť vykladaný rôzne podľa právnych predpisov toho ktorého štátu, ktorý je členským štátom Európskej únie, ale má autonómny význam vlastný právu Európskej únie, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa a právna povaha pracovnoprávneho vzťahu z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať žiaden dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva Európskej únie. Znamená to teda, že skutočnosť, či niekto je podľa vnútroštátneho práva dobrovoľným hasičom alebo profesionálnym hasičom, nie je vo vzťahu k posudzovaniu charakteristiky pracovníka relevantná, a na takéhoto pracovníka sa vzťahujú ustanovenia smernice č. 1 (pozri rozsudok C-397/01 až C-403/01, C-429/09, C-518/15). Vzhľadom už na uvedené je preto nedôvodná odvolacia námietka žalovanej, že smernica č. 1 sa nevzťahuje na žalobcu ako hasiča a bez právneho významu je skutočnosť, či hasič plní svoje úlohy v pracovnom, resp. služobnom pomere ako hasič dobrovoľný, mestský alebo štátny. Čl. 6 písm. b) smernice č. 1 predstavuje - v rozsahu v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi - dôležité pravidlo sociálneho práva Európskej únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke, alebo akémukoľvek obmedzeniu, a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovoliavať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (pozri rozsudok C-429/09 body 33. až 35.). Členské štáty Európskej únie teda nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice č. 1 tak, aby uplatnenie z neho plynúceho nároku viazali na nejakú podmienku, alebo určitým spôsobom obmedzovali (pozri rozsudok C-397/01 bod 99., C-429/09 body 35. a 52.). Súdny dvor judikoval, a to opakovane, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (pozri rozsudok C-397/01 bod 95.) a konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva (pozri rozsudok C-437/08 bod 27.). Súdny dvor osobitne v prípade hasičov potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je

dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou č. 1 (pozri rozsudok C-429/09, C-52/04). Z dôvodu, že žalobca počas výkonu služobnej pohotovosti musí byť k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, t. j. v mieste výkonu práce, celý čas služobnej pohotovosti je potom potrebné započítať do pracovného času žalobcu, pričom skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada v zmysle § 122 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbere nemá vplyv na porušenie článku 6 písm. b) smernice č. 1. Námietka žalovanej, že smernica č. 1 sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času, ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je preto z uvedených dôvodov nedôvodná. Odvolací súd poukazuje na to, že aj z aktuálnej judikatúry súdneho dvora vyplýva, že v prípade, ak povaha a rozsah povinností a režim zodpovednosti, ktorý sa vzťahuje na pracovníka vyžadujú jeho fyzickú prítomnosť na mieste výkonu práce, resp. povinnosť byť pre svojho zamestnávateľa k dispozícii a obmedzenia uložené tomuto pracovníkovi počas pohotovosti sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje a venovať tento čas svojim vlastným záujmom, predstavuje táto doba služobnej pohotovosti pracovný čas pracovníka (pozri rozsudok C-214/20, C-580/19, C-344/19).

12. Vo vzťahu k nároku na náhradu škody pokiaľ žalovaná v podanom odvolaní uvádza, že článok 17 ods. 1 smernice č. 1 umožňuje členským štátom, aby sa odchyľili od uplatňovania tohto článku za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany, bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie je situácia, keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej obrany (ako je v súdnej veci), odvolací súd uvádza, že túto odvolaciu námietku nemožno považovať za dôvodnú, pričom odvolací súd sa v plnom rozsahu zhoduje s názorom súdu prvej inštancie vo vzťahu k tejto námietke, ktorý súd prvej inštancie podrobne odôvodnil, pričom správne súd prvej inštancie vyslovil záver, že hoci v článku 17 smernice č. 1 bola daná možnosť členským štátom odchyliť sa za určitých podmienok od jednotlivých ustanovení smernice č. 1 podľa článku 17 ods. 3 písm. b) smernice č. 1, v ktorej je uvedené, že v súlade odstavcom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky len od článkov 3,4,5,8 a 16, avšak odchýlku od článku 2 alebo 6 smernice č. 1 nepripúšťa. Súd prvej inštancie zároveň správne poukázal na to, že zákon o hasičskom a záchrannom zbere v prílohe č. 4, bod 6 preberá smernicu č. 1, a preto dospel aj k správne záveru, že v danom prípade služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti smernice č. 1.

13. Pokiaľ žalovaná namietala, že žalobca žiadnym spôsobom neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody, pričom veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný, odvolací súd uvádza, že zo žaloby, ako aj z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je nepochybne zrejmé, že žalobca uplatnil nárok na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) z dôvodu, že u žalobcu došlo v príčinnej súvislosti s porušením práva Európskej únie zo strany žalovanej k vzniku škody (nemajetkovej ujmy) v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (článok 40 ústavy) z dôvodu, že účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice č. 1 zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník (žalobca) v dôsledku vyčerpania, alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie a súčasne zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (článok 19 ods. 2 ústavy), pretože reálne musel odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle smernice č. 1 a musel tráviť čas v práci, prichádzal o čas, ktorý by mohol venovať rodine, záľubám, resp. iných aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Je tiež zrejmé, že výšku nároku žalobca odvodil od počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a neboli mu započítané do služobného času. Žalobca si žalobou neuplatnil nemajetkovú ujmu podľa počtu odpracovaných hodín nad limit 48 hod. týždenne, pričom za primeranú náhradu označil žalobca finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu podľa § 122 ods. 2 písm. a) priznáva zákon o hasičskom a záchrannom zbere pri nariadenej služobnej povinnosti.

14. Súd prvej inštancie dospel k správne záveru ohľadom splnenia predpokladov zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú žalobcovi porušením práva, ktoré vyplývajú i z judikatúry súdneho dvora. Štát zodpovedá jednotlivcovi za škodu spôsobenú porušením práva, ak porušená norma priznáva právo fyzickým osobám alebo právnickým osobám, alebo zakladá povinnosti pre členský štát a porušenie práva je dostatočne závažné a medzi porušením práva a vznikom škody existuje príčinná súvislosť. Odvolací súd je zhodne so súdom prvej inštancie toho názoru, že v predmetnej veci boli predpoklady

zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú žalobcovi splnené. Odvolací súd uvádza, že článok 6 písm. b) smernice č. 1 priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas, vrátane nadčasov v rozsahu 48 hod.. Toto ustanovenie smernice č. 1 má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ustanovenie článku 6 písm. b) smernice č. 1 nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu, vrátane nadčasov presiahol 48 hod., keď do pracovného času sa v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice č. 1 žalobcovi nezapočítava čas služobnej pohotovosti, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že za sporné obdobie (september 2019 až august 2022), ktoré je predmetom sporu, opakovane dochádzalo k tomu, že priemerný týždenný služobný čas žalobcu presahoval hranicu 48 hod., na čo poukázal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Zároveň je splnená aj podmienka porušenia práva dostatočne závažným spôsobom, keďže porušenie článku 6 písm. b) smernice č. 1 vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Európskej únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora (pozri rozsudok C-429/09). Splnená je aj podmienka príčinnej súvislosti medzi porušením práva členským štátom Európskej únie a vznikom ujmy u jednotlivca, keď v príčinnej súvislosti s porušením práva zo strany žalovaného došlo u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy), a to v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia v zmysle článku 40 ústavy a tiež v dôsledku zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život v zmysle článku 19 ods. 2 ústavy, keďže žalobca reálne musel odpracovať viac ako bol povinný v zmysle smernice č. 1, a to na úkor svojich blízkych ako aj seba, pričom musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať rodine, priateľom, svojim záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s pracovným zaradením žalobcu.

15. Nie je dôvodná ani odvolacia námietka žalovanej, že medzi porušením práva a vznikom škody žalobcu nie je príčinná súvislosť z dôvodu, že žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práva a nepožiadal ho o náhradu škody, a teda nevyvinul primerané úsilie na zamedzenie vzniku škody. Odvolací súd uvádza, že na postavenie žalobcu ako hasiča sa vzťahuje judikatúra súdneho dvora (pozri rozsudok C-429/09 a C-445/06), z ktorej vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať, výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva Európskej únie by bol znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody založené na porušení práva museli byť zamietnuté alebo čiastočne zamietnuté iba z dôvodu, že sa jednotlivci nedomáhali práva, ktoré im priznáva právo Európskej únie, a ktoré im vnútroštátny zákon odoprel. Pracovníka je potrebné považovať za slabšiu stranu v rámci pracovnoprávneho vzťahu, takže je nutné zabrániť tomu, aby ho mal zamestnávateľ možnosť v jeho právach obmedzovať, vzhľadom na toto slabšie postavenie, môže byť takýto pracovník odradený od otvoreného uplatňovania svojich práv voči zamestnávateľovi, keďže uplatňovanie týchto práv ho môže vystaviť opatreniam zamestnávateľa, ktoré môžu mať vplyv na pracovnoprávny vzťah v neprospech tohto pracovníka. Vo veci, ktorá sa týka porušenia práva s priamym účinkom zo strany zamestnávateľa, vyžadovanie splnenia podmienky, aby dotknutí pracovníci najprv požiadali svojho zamestnávateľa o skončenie porušovania práva na účely získania náhrady škody vzniknutej v dôsledku tohto porušenia by malo za následok, že orgánom dotknutého členského štátu by sa umožnilo, aby bola povinnosť dbať o dodržiavanie takýchto noriem systematicky prenášaná na jednotlivca, čím sa týmto orgánom môže umožniť, aby boli v prípade nepodania takejto žiadosti vyňaté z ich dodržiavania; vyžadovanie takejto podmienky by potom znamenalo spochybňovanie práva na náhradu škody, ktorý má základ v právnom poriadku Európskej únie a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržiavanie bez toho, aby ju mohli preniesť na jednotlivcov. Článok 6 písm. b) smernice č. 1 nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením, a preto za týchto podmienok správne dospel súd prvej inštancie k záveru, že nemožno považovať za primerané, aby žalobca vyvíjal iniciatívu vo vzťahu k svojmu zamestnávateľovi a dožadoval sa, že boli porušené jeho práva. Predpoklady zodpovednosti žalovanej za škodu vzniknutú žalobcovi boli splnené.

16. Odvolací súd uvádza, že smernica č. 1 neobsahuje ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia. Náhrada škody spôsobená jednotlivcovi (občanovi členského štátu Európskej únie) porušením práva musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv jednotlivca. Vnútroštátne právo členských štátov musí určiť, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti

a efektívnosti bolo stanovené, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a tiež definovať pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Ani zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“) takúto právnu úpravu neobsahuje, preto súd prvej inštancie správne ustálil, že vzhľadom na zistený skutkový stav má ujma žalobcu najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu (analógia podľa § 11 až 13 občianskeho zákonníka). Žalovanej odvolacia námietka, že žalobca nepreukázal spôsobenú ujmu nie je dôvodná, pretože z vykonaného dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že žalobca v žalovanom období od septembra 2019 do augusta 2022 odpracoval celkovo 1 622,79 hod. služobnej pohotovosti, ktoré mu v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice č. 1 neboli započítané do pracovného času a zároveň opakovane dochádzalo u žalobcu k prekračovaniu limitu 48 hodinového týždenného služobného odpracovaného času. Žalobca na preukázanie svojho tvrdenia o počte odpracovaných hodín predložil doklady od svojho zamestnávateľa, ktoré žalovaná relevantným spôsobom nespochybnila a nenavrhol vykonať dokazovanie.

16.1 Odvolací súd poukazuje i na tú skutočnosť, že žalobca v konaní pred súdom prvej inštancie tvrdil, že v rámci žalovaného obdobia dosahoval jeho priemerný pracovný čas 50,59 hod. týždenne a v rámci jednotlivých období dosahoval jeho priemerný pracovný týždenný čas za obdobie september 2019 až december 2019 49,79 hod., za rok 2020 51,73 hod., za rok 2021 50,02 hod., za obdobie január 2022 až august 2022 50,81 hod., čo preukazoval výplatnými páskami za celé žalované obdobie a mesačnými výpismi plánu služieb z dochádzkového systému SAP za celé žalované obdobie, čo žalovaná v konaní účinne nerozporevala. Zároveň odvolací súd kontrolou počtu odpracovaných hodín služobnej činnosti a služobnej pohotovosti zistil, že v žalovanom období skutočne dochádzalo k opakovanému prekročeniu maximálneho prípustného týždenného pracovného času podľa smernice č. 1. Výkazom o služobnej činnosti žalobca preukázal, že v žalovanom období bolo porušované jeho právo na 48 hodinový priemerný týždenný pracovný čas vyplývajúci z článku 6 písm. b) smernice č. 1.

16.2 Žalovaná v odvolaní namietala, že pre základ výpočtu týždenného pracovného času sa malo použiť štvormesačné referenčné obdobie a v tomto smere tvrdila, že ak žalobca pri svojich výpočtoch stanovil dlhšie referenčné obdobie, t. j. v trvaní dvanástich mesiacov, postupoval tak žalobca v rozpore so smernicou č. 1. Predmetnú odvolaciu námietku hodnotí odvolací súd ako nedôvodnú, z jej obsahu nie je zrejmé, či vôbec v „niektorom“ referenčnom období nemalo dochádzať k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času. V tomto smere odvolací súd poukazuje na rozhodnutie súdneho dvora C-254/18, z ktorého vyplýva, že členské štáty sú povinné dodržiavať maximálny týždenný pracovný čas aj vo vzťahu k referenčným obdobiam, keďže žiadne ustanovenie smernice č. 1 nespája so zavedením referenčných období možnosť členského štátu nerešpektovať záväzok v zmysle čl. 6 písm. b) smernice č. 1.

17. Žalovaná v odvolaní namietala aj spôsob, akým žalobca vyčíslil nemajetkovú ujmu. Odvolací súd i túto námietku považuje za nedôvodnú a na doplnenie rozsudku okresného súdu dodáva, že žalobca sa domáhal zaplatenia nemajetkovej ujmy v sume 5 401,68 eur, ktorú vyčíslil ako súčet odpracovaných hodín služobnej povinnosti za obdobie september 20219 - august 2022, (vrátane) a rozdielu peňažnej náhrady vyplácanej za určenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 1 zákona o hasičskom a záchrannom zbore a náhrady za nariadenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 2 písm. a) zákona o hasičskom a záchrannom zbore, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie, že pri takomto rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom Európskej únie prichádza o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii. Žalobca sa domáhal náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odsľúžil, a ktoré mu neboli započítané do služobného času, čo je v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice č. 1 a nedomáhal sa nemajetkovej ujmy vyčíslenej za presný počet odpracovaných hodín nad limit 48 hod. týždenne. Súd prvej inštancie správne dospel k záveru o prekročení maximálneho týždenného pracovného času (nad 48 hod.) v žalovanom období. Základnou požiadavkou pri ustálení výšky nemajetkovej ujmy je zásada jej primeranosti k okolnostiam a následkom (intenzite) nezákonného zásahu do sféry poškodenej osoby. Neexistuje paušálny vzorec výpočtu, resp. vyčíslenia nemajetkovej ujmy (nie je objektívne kvantifikovateľná), a preto sa spôsob ustálenia výšky nemajetkovej ujmy odvíja od konkrétnej povahy posudzovaného prípadu. V predmetnej veci išlo o zásah do osobnosti žalobcu spôsobený porušením maximálneho limitu týždenného pracovného času, keď do pracovného času, resp. služobného času žalobcu, neboli zahrnuté hodiny ním odpracovanej určenej a nariadenej pracovnej pohotovosti. Za posudzovaného stavu je tak spôsob výpočtu ujmy žalobcom logický a zákonný, ktorý priamo a primerane reflektuje na zásah do jeho práv. Je len logickým vyústením úvah žalobcu, keď ním

vyčíslená výška ujmy predstavuje cca 3,32 eura za každú hodinu odpracovanej služobnej pohotovosti (či už určenej alebo nariadenej), ktorá v rozpore s právom Európskej únie nebola zahrnutá do služobného času, a ktorú tak mohol žalobca venovať rozvoju rodinného či sociálneho života. S prihliadnutím aj na povahu zásahu do práva žalobcu, ako významného sociálneho práva Európskej únie, je možné výšku ujmy vyčíslenú žalobcom považovať za dostatočnú a primeranú, v súlade s judikatúrou súdneho dvora.

18. Odvolací súd poznamenáva, že námietka žalovanej v podanom odvolaní, že je otázne, akú činnosť by chcel žalobca vykonávať v čase služobnej pohotovosti kedy musí byť prítomný na pracovisku, keď tento čas pripadá na nočné hodiny, ktoré každá fyzická osoba využíva na spanie a je objektívne (takmer) vylúčené, aby sa tento čas mohol využívať nejakou inou zmysluplnou činnosťou, prípadne ho plnohodnotne tráviť s rodinou neobstojí. Rovnako neobstojí ani námietka, že pokiaľ nie je nariadený služobný zákrok, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, pretože žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom, musí tam byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, či je „aktívny“ alebo nie, počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti, je oddelený od svojho vlastného sociálneho, súkromného prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám, je z týchto dôvodov fakticky vylúčená. Dokonca aj čas pracovnej pohotovosti strávený v domácom prostredí, pripojený k telefónnej linke predstavuje pracovný čas, nakoľko zamestnanec musí byť zastihnuteľný a jeho sloboda pohybu a sloboda organizovania času je značne obmedzená. Z uvedeného vyplýva, že práva žalobcu neboli žalovanou dodržiavané. Keďže k porušeniu práv žalobcu dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti, odvolací súd považuje nárok žalobcu za dôvodný a prisúdenú náhradu nemajetkovej ujmy za primeranú (pozri rozhodnutie odvolacieho súdu sp. zn. 17Co/47/2022 zo dňa 23. novembra 2022, sp. zn. 14Co/34/2022 zo dňa 24. januára 2023, sp. zn. 16Co/11/2022 zo dňa 23. februára 2023, sp. zn. 16Co/36/2022 zo dňa 23. marca 2023, sp. zn. 14Co/113/2023 zo dňa 27. februára 2024).

19. Odvolací súd nesúhlasí ani s námietkou žalovanej, že v predmetnej veci neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie so zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené (právo na ochranu zdravia a právo na súkromie) a okolnosti porušovania práva žalobcu správne dospel k záveru, že v predmetnej veci sú splnené podmienky na aplikáciu § 13 ods. 2 občianskeho zákonníka, t. j. na priznanie zadosťučinenia v peniazoch, pretože žalovaná (členský štát Európskej únie) neprijala opatrenia nevyhnutné za zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b) smernice č. 1. Rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a pod. Z formulácie § 13 ods. 2 občianskeho zákonníka vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osobe v spoločnosti je len príkladom uvedených, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom právna úprava v ust. § 13 ods. 1 a 2 občianskeho zákonníka nevylučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Podľa § 13 ods. 1 občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie; týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia; peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by satisfakcia podľa § 13 ods. 1 občianskeho zákonníka sa nejavila ako postačujúca. Keďže nemajetkovú ujmu nie je možné nahradiť inak z dôvodu uplynutia času, berúc do úvahy špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu a trvanie tohto zásahu, nie je primerané porovnávanie s inými obdobnými prípadmi zásahov, ako to namietala žalovaná v podanom odvolaní. Prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy neprevyšuje ani náhrady priznané v prípadoch zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny a ani neprevyšuje náhrady priznané obetiam trestných činov. K námietke žalovanej o tom, že výška nemajetkovej ujmy by nemala byť vyššia ako náhrady priznané obetiam trestných činov, odvolací súd osobitne uvádza, že v predmetnej veci nejde o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy majúci svoj základ v § 17 zákona o zodpovednosti za škodu, ktorý explicitne reflektuje na potrebu rešpektovania výšky náhrad priznávaných obetiam trestných činov, a preto je aj v tomto smere odvolacia námietka žalovanej nedôvodná (pozri rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 273/2021). Odvolací súd považuje výšku nemajetkovej ujmy primeranú k závažnosti nezákonného zásahu, spočívajúc v obmedzení žalobcu slobodne nakladať s voľným časom a organizovať sociálny a rodinný život a rovnako primeranú k okolnostiam, za ktorých k zásahu došlo. S argumentáciou žalovanej, že nemôže byť stranou sporu, pretože nárok žalobcu má „mzdový“ charakter, sa odvolací súd už vysporiadal v bode 10. a 13. odôvodnenia tohto rozsudku.

20. Odvolací súd ako nedôvodnú hodnotí aj námietku premlčania a stotožňuje sa so závermi súdu prvej inštancie (pozri bod 78. rozsudku). V tejto rovine odvolací súd dodáva, že v prípade nemajetkovej ujmy sa na premlčanie peňažnej satisfakcie, t. j. majetkového nároku ako formy odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu aplikuje všeobecná premlčacia doba podľa § 101 občianskeho zákonníka. V uvedenom smere je potrebné konštatovať, že v predmetnej veci, t. j. pri porušovaní maximálneho týždenného pracovného času je možné určiť presah pracovnej doby až po zistení, o koľko bol maximálny prípustný počet hodín v tom ktorom mesiaci prekročený, čo s ohľadom na povahu prejednávanej veci je možné zistiť z jednotlivých ukazovateľov (fond pracovného času, počet odpracovaných hodín, počet hodín pohotovostí a pod.) až po reálnom odpracovaní všetkých hodín v danom mesiaci, o ktorých sa žalobca môže objektívne dozvedieť najskôr z výplatných pásov ku dňu splatnosti mzdy (platu), t. j. k 10. dňu mesiaca nasledujúceho po mesiaci v rámci ktorého malo dôjsť k prekročeniu maximálnej dĺžky týždenného pracovného času [pozri rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. sp. zn. 5 Cdo 265/2009 zo dňa 17. februára 2011, sp. zn. 2 Cdo 194/2011 zo dňa 27. novembra 2012 (R 4/2014 a R 5/2014)].

21. Z uvedených dôvodov odvolací súd, odvolacie námietky žalovanej nepovažoval za dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. potvrdil ako vecne správny.

22. Ako výrok závislý odvolací súd preskúmal i druhý výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd rozhodne o ich výške. Vzhľadom na skutočnosť, že predmetom žalobou uplatňovaného nároku bola nemajetková ujma žalobcom vyčíslená sumou 5 401,68 eur a žalobca bol v celom rozsahu úspešný, keď súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5 401,68 eur, súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovení CSP, ktoré správne aplikoval. Odvolací súd z dôvodu vecnej správnosti potvrdil i závislý výrok o náhrade trov prvoinštančného konania.

23. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní iniciovanom odvolaním žalovanej táto nebola úspešná ani šťastná, keď odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodu vecnej správnosti potvrdil. Celý procesný úspech v odvolacom konaní tak prináleží žalobcovi, ktorý sa k odvolaniu žalovanej i vyjadroval, a to prostredníctvom právneho zástupcu. V súvislosti s odvolacím konaním tak žalobcovi trovy preukázateľne vznikli. S poukazom na ustanovenie § 255 ods. 1 CSP odvolací súd uložil žalovanej, ako procesne neúspešnej strane sporu v odvolacom konaní, povinnosť nahradiť žalobcovi trovy vzniknuté v súvislosti s odvolacím konaním v rozsahu 100 % v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o výške trov.

24. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).